

2022_Anul AGÂRBICEANU (VII): Cine ar fi aprins inimile românilor fără ...?

- toți românii una suntem! - istorioare morale și sfaturi pentru plugari!

- mereu hărțuiți de necazurile vieții?

Unde am fi azi cu **biserica fără mitropoliții ...** 2019
Cuvine-se deci să cunoaștem pe toți **binefăcătorii, azi pomeniți în istorie, și să le purtăm mai mare dragoste și recunoștință decât celor ce ne satură cu pâne!**

Legiunea I Blasiana **prefect (general)**
viceprefecți (colonei) tribuni (maiori)
vicetribuni centurioni (căpitani)
decurioni (sergenți)

Agârbiciu
biserica cetate evanghelică
biserica ortodoxă
biserica unită

... unde se țineau vestitele târguri de vite și de oi, la care țărani din satul nostru se duceau uneori să cumpere, niciodată să vândă!

... mereu hărțuiți de necazurile vieții

2022 pe urmele lui Ion Agârbiceanu Ioan Axente Sever 2022

Anul Agârbiceanu
Anul tinerilor oțeliți!

diplomat
scriitor esetist
șagunism - tribunism

Ion Brad
Șaneel, 1929

istorioare morale

Articolul „Binefăcătorii nației”- autor Ion Agârbiceanu - l-am regăsit în „UNIREA POPORULUI” - Blaj, nr. 28 (1931); continuăm reproducerea: «Unde am fi azi cu biserica fără mitropoliții Șaguna și Șuluțiu, fără cei ce au robit în temnițele ungurești, Ion Rațiu, Vasile Lucaciu și alții? Unde ar fi vechea Țară fără făuritorii unirii principatelor: M. Cogălniceanu, I.C. Brătianu și mai ales primul domnitor Cuza Vodă? Cum s’ar fi întărit regatul fără marele rege Carol I, și cum s’ar fi făcut unirea națională, fără noul întemeietor Regele Ferdinand? Cine ar fi aprins inimile românilor fără poezii Alexandrescu, Alexandri, Bolintineanu, Mureșan, Eminescu, Coșbuc? Ei ne-au făcut să simțim mai adânc și mai aprins că toți românii una suntem, și că un viitor trebuie să avem cu toții. Iată o mână de oameni mari, cari în cea din urmă sută de ani au fost cei mai mari binefăcători ai nației românești. Unii au dat și cele de lipsă trupului - ca Vodă Cuza care a împărțit mai întâi pământ la țărani - dar cu toții au dat daruri duhovnicești nației, cele mai prețioase daruri. Fără ei n’am fi ajuns unde suntem azi, multe hopuri nu le-am fi trecut, la multe praguri, ce țineau în loc înaintarea noastră, ne-am fi oprit fără ei. Ei ne-au luat de mână, după ce ne-au întărit sufletele, și ne-au dus tot înainte. Cuvine-se deci să cunoaștem pe toți binefăcătorii, azi pomeniți în istorie, și să le purtăm mai mare dragoste și recunoștință decât celor ce ne satură cu pâne».

Ion Agârbiceanu publică multe știri despre marele înaintaș: «Axente Sever, în „*Calendarul Astrei pe 1932*”, Sibiu, XXI, 1931, p.95-98, idem, *Binefăcătorii nației*”, în ibidem, p.115-117. Scurte evocări dedicate lui Axente Sever a publicat Ion Agârbiceanu și în ziarele „*Foaia noastră*” (nr.25, 26 iunie 1931), „*Glasul Ardealului*” (nr. 30, 26 iulie 1931, „*Foaia Poporului*” (nr. 35, 30 august 1931). Nu întâmplător, publicistul s-a apropiat de gruparea tribunistă, întreaga regiune cunoscând faptele **legiunii I Blasiana**, una din cele 15 legiuni românești înființate în Transilvania, în timpul revoluției de la 1848-1849; organizarea acestora amintea de glorioasele legiuni romane ce cucereau Dacia, în urmă cu 18 secole. Deoarece, în 2021, s-a sărbătorit două secole de la nașterea lui Ioan Axente Sever, se cuvine a aminti conducerea cunoscută a legiunii: **prefect (general) Axente Sever; viceprefecți (colonei):** Ioan Maior, Ioan Tacit, Ioan Teslovan; **tribuni (maiori):** Ariton Axente, Alexandru Ticudi (ucis în ianuarie 1849), Ioan Barna (ucis în luptă), Iosif Barna (ucis în luptă la 25 octombrie 1848), Vasile Bianu, Desianu, German, Ioan Hulea, Iulian Munteanu, Vasile Munteanu, Ioan Pop, Nicolae Pop, Simeon Salca, Tămășescu (mort în luptă la 3 februarie 1849), Eliseu Todoran (mort în luptă la 25 octombrie 1848); **vicetribuni:** Ioan Antoneli; **centurioni (căpitani):** Barbu, Ioan Delean, Iulian Todor, Ioan Neagoe, I. Neagu, Ioan Niculiță, Ioan Procopie, Ion Spălnăcean; **decurioni (sergenți):** Bleanca, Adam Maiorescu. Bilanțul revoluției din Transilvania, este prezentat în lucrarea istoricului Dumitru Suci: „*Destine istorice. Românii transilvăneni spre Marea Unire 1848-1919. Studii*” (2006): «**Sunt sate arse cu totul ca la 100**, deci, aproape de Sibiu 2, în giurul Năsăudului 6, în Sălaj 7, pe drum de la Deva către Sassebeș 7, în ținutul Mărișel 8, pe Murăș și pe amândouă Târnavele 9, în comitatul Solnocului 10; în ținutul Clujului 12, în comitatul Zarand 15, în districtul Cetatea de Peatră (Chioar) 24; **arse în parte și ruinate sunt la 230**; adică: în Sălaj 18, în ținutul Mărișel pe Arieș 18, în comitatul Solnoc la 30, pe Murăș și amândouă Târnavele 40, în districtul Cetatea de Peatră 50, în comitatul Zărand 75. Între acestea sunt sășești: orașul Reghin și satul Petele arse de tot, apoi unele sate în țeara Bârsei cam vătămate; ungurești sunt Vințu de Sus și Aiudul, erariale Zlatna; mestecate Bata Abrudului și Maia Crișului care sunt parte arse». Din lucrare aflăm și bilanțul celor căzuți: „putem lua pe ușor **numărul românilor omorâți la 35-40.000**”. În tabăra opusă s-a raportat următoarea situație: «În focul luptelor fratricide provocate de intoleranța autorităților ungare, după unele informații, **românii au ucis 10.000 de unguri înarmați și civili**, din care jumătate din comitatul Alba de jos; (...) Într-un fel inconștiența unor autorități maghiare care au vrut să transforme și pietrele în unguri, a atras și asupra maghiarilor civili „**potopul cerului răzbuător**”, cum afirma un apel românesc din 1848, în condițiile în care preoții și tribunii n-au putut controla direct și peste tot toate operațiunile de război.

În câteva sate din Munții Apuseni au fost uciși 720 de unguri, la Presaca și Zlatna 800, la Alba Iulia 40, la Aiud 800, **la Sângătin 170**, la Abrud 1000, în general socotindu-se că în întreg comitatul Albei de Jos au căzut uciși 5.204 unguri, ...».

Aici, se cuvine a reaminti cititorilor, că însăși geneza numelui cotidianului „**Tribuna**” își are originea în mișcarea revoluționară din Transilvania, publicația întemeiată la 1884 – director, scriitorul și publicistul Ioan Slavici - fiind o veritabilă „**TRIBUNĂ**” de educație culturală și politică; prima generație de redactori aveau ambiția să-i reprezinte pe „tribunii” populari, toți cunoscând și urmărind învățăturile marelui ierarh **Andrei Șaguna**. Dintr-o „**Mărturisire**” a scriitorului și **memorialistului Ion Brad** (1929, Pănade, Sâncel, jud. Alba - București, 2019) intitulată „**Cu treizeci de ani în urmă**” - din lucrarea „**Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu. Mărturii-Comentarii-Arhivă**” autor Mircea Zăciu (Dacia

Cluj-Napoca, 1982) -, aflăm următoarele: «Pe Ion Agârbiceanu l-am cunoscut foarte bine, încă înainte de a-l vedea. Nu este o simplă figură de stil, aplicabilă tuturor scriitorilor pe care îi întâlnești în cărțile școlare, cu o fotografie alături de text. Nu, pe Ion Agârbiceanu l-am cunoscut mai întâi în casa părinților mei plugari, unde bunicul Toader îi citea cărțile împrumutate de la biblioteca „Astra” a satului Pânade, mai rareori de la popa, aflat peste drum de noi, de altfel un mare admirator al lui Ion Agârbiceanu, dar cu care bunicul nu se avea prea bine. El, țăranul care se întorsese teafăr de pe toate fronturile primului război mondial, citea „*Unirea poporului*” și alte foi ardelenne, la care scriitorul, dăruit cu o hărnicie fără pereche și o mare putere de improvizație, colabora încă de la începutul veacului. Cred că lectura povestirilor, a diverselor „*istorioare morale*” și „*sfaturi pentru plugari*” - titluri de rubrici din gazetele vremii - cât și faptul că popa din satul nostru le spusese țăranilor că Ion Agârbiceanu făcuse liceul și seminarul la Blaj, ca și el, că era fiul pădurarului din Cenade, sat de peste dealurile uriașe care despărteau Tîrnava noastră mică de Tîrnava mare, că **numele și-l trăgea de la Agârbiciu, localitate așezată între Copșa și Sibiu, unde se țineau vestitele târguri de vite și de oi, la care țăranii din satul nostru se duceau uneori să cumpere, niciodată să vândă**, toate acestea, zic, au contribuit la o cunoaștere mult mai largă a lui Ion Agârbiceanu în regiunea noastră decât în alte părți de țară. **Poate numai în jurul Sibiului dacă va mai fi fost atât de cunoscut, de citit și înțeles.** Fiindcă satele noastre se aflau în raza de influență, încă de multă vreme, a școlilor din Blaj, iar cele din preajma Sibiului - cum era Orlatul, în care Ion Agârbiceanu „păstorise” câțiva ani - aveau și ele o îndelungată tradiție culturală. **Firește, țăranii cititori de literatură și de gazete nu erau prea mulți nici în aceste sate, fiind mereu hărțuiți de necazurile vieții, ca în prozele amare ale scriitorului».**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-vii-cine-ar-fi-aprins-inimile-romanilor-fara--toti-romanii-una-suntem-istorioare-morale-si-sfaturi-pentru-plugari-mereu-hartuiti-de-necazurile-vietii-162916.html>

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2022 - Anul Agârbiceanu (VII): Cine ar fi aprins inimile românilor fără ...? - toți românii una suntem! - istorioare morale și sfaturi pentru plugari! - mereu hărțuiți de necazurile vieții?

Marius HALMAGHI 13.02.2022 22:21 212 vizualizari 0 comentarii

În: *Tribuna*, 13 februarie 2022